Årsberetning

Kommunen er pliktig til å utarbeide en årsberetning for kommunens samlede virksomhet. Med samlede virksomhet menes alle foretak og samarbeid som inngår i Molde kommune som juridisk enhet. Det vil si Molde kommune (kommunekassen/basisorganisasjonen), Molde vann og avløp KF, Molde eiendom KF, Molde havnevesen KF og samarbeid som inngår i Molde kommunes regnskap.

Dette er derfor en årsberetning som også skal inkludere vesentlige forhold fra de kommunale foretakene og ikke bare Molde kommune (kommunekassen). Men siden aktiviteten i kommunekassen er klart større enn i foretakene, vil mange av de forhold som blir kommentert i årsberetningen være fra kommunekassen. I tillegg til denne samlede årsberetningen, skal de kommunale foretakene lage sine egne årsberetninger. De vil inngå i årsrapportene til de kommunale foretakene.

Årets konsoliderte regnskaper

Driftsregnskapet

Konsolidert driftsregnskap viser et netto driftsresultat på -104,7 mill. kroner. Dette tilsvarer -2,8 prosent av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat i konsolidert regnskap fordeler seg slik:

- Molde kommune: -75,7 mill. kroner
- Molde eiendom KF: -13,0 mill. kroner
- Molde vann og avløp KF: -16,5 mill. kroner
- Molde havnevesen KF: 0,4 mill. kroner

Netto driftsresultat er redusert med 89,7 mill. kroner sammenlignet med 2022, og 183,3 mill. kroner sammenlignet med 2021.

Vi mener at korrigert netto driftsresultat gir et bedre bilde av årets resultat enn netto driftsresultat. Det er korrigert netto driftsresultat vi har et finansielt måltall på. I dette resultatbegrepet korrigerer vi for bruk av og avsetning til bundne fond. Korrigert netto driftsresultat i konsolidert regnskap ble -90,2 mill. kroner. Det tilsvarer -2,4 prosent. Fordelingen var som følger:

- Molde kommune: -74,8 mill. kroner
- Molde eiendom KF: -13,0 mill. kroner
- Molde vann og avløp KF: -2,8 mill. kroner
- Molde havnevesen KF: 0,4 mill. kroner.

Av de fire selskapene i konsernet er det bare Molde havnevesen KF som hadde et positivt resultat i 2023. Korrigert netto driftsresultat er redusert med 99,7 mill. kroner sammenlignet med 2022, og med 165,3 mill. kroner sammenlignet med 2021.

I det videre kommenteres avvik på de ulike postene i konsolidert driftsregnskap. Inntektene var på 3 761,3 mill. kroner, en økning på 318,2 mill. kroner (9,2 prosent) fra 2022 og 259,2 mill. kroner høyere enn budsjett. På skatt, rammetilskudd og eiendomsskatt var inntekten 35,9 mill. kroner høyere enn budsjettert. Det største avviket på inntekter er knyttet til andre overføringer og tilskudd fra staten, der vi fikk 188 mill. kroner mer enn budsjettert. I dette inngår blant annet refusjoner knyttet til sykelønn og momskompensasjon, tilskudd til ressurskrevende tjenester, tilskudd til norskopplæring og refusjoner fra HELFO.

Driftsutgiftene i det konsoliderte regnskapet ble på 3 767,3 mill. kroner. En økning på 343,2 mill. kroner fra 2022 (10,0 prosent), og 319 mill. kroner høyere enn budsjett. Det største avviket var på lønnsutgifter som ble 121,8 mill. kroner høyere enn budsjettert. Dette er knyttet til tariffestede tillegg, overtid og fastlønn i sektor for helse og omsorg. Det er også et merforbruk på kjøp av varer tjenester på 110,1 mill. kroner. De største avvikene her er knyttet til flyktningetjenesten og Molde eiendom KF.

Konsolidert regnskap fikk dermed ett brutto driftsresultat på -6,0 mill. kroner, en nedgang på 25,0 mill. kroner fra 2022 og en nedgang på 51,5 mill. kroner sammenlignet med 2021.

Samlet ble netto finansutgifter på 315,9 mill. kroner, noe som var 15,7 mill. kroner lavere enn budsjett. Det var særlig renteinntektene som var høyere enn budsjettert. Netto finansutgifter har økt med 74,9 mill. kroner sammenlignet med 2022, og økt med 159,3 mill. kroner sammenlignet med 2021. Det er budsjettert med ytterligere økning i 2024.

Investeringsregnskapet

Her kommenteres avvik på de ulike postene i konsolidert investeringsregnskap. Sum investeringsutgifter ble 608,5 mill. kroner, dette var 205,4 mill. kroner lavere enn budsjettert. Fordelt på de ulike selskapene så er avvikene slik:

- Molde kommune 76,5 mill. kroner (18,5 prosent)
- Molde eiendom KF 74,1 mill. kroner (23,8 prosent)
- Molde vann og avløp KF 54,8 mill. kroner (60,8 prosent)

Det kan være mange og gode grunner til at prosjekter blir forsinket, men samlet ser vi at ambisjonene i investeringsbudsjettet er større enn kapasiteten i organisasjonene. Vesentlige avvik per investeringsprosjekt er kommentert litt seinere i årsberetningen under punktet om vesentlige avvik.

Inntektene i konsolidert investeringsregnskap var på 616,9 mill. kroner. Bruk av lån er den største inntekten, eller mer konkret finansieringskilden i investeringsregnskapet. Bruk av lån var på 284,3 mill. kroner i 2023. Noe som var 165,3 mill. kroner lavere enn budsjettert, og en nedgang på 122,1 mill. kroner sammenlignet med 2022. Posten tilskudd fra andre har en merinntekt på 77,0 mill. kroner, dette skyldes hovedsakelig utbetaling av 47,6 mill. kroner i tilskudd fra Husbanken knyttet til utbyggingen av Råkhaugen omsorgssenter. Salg av driftsmidler ble 77,5 mill. kroner lavere enn budsjettert, det skyldes mye mindre salg av tomter enn budsjettert. Det var budsjettert med salg av tomter for til sammen 81,1 mill. kroner i 2023, mens det bare ble solgt for 13,4 mill. kroner.

Videreutlån er den tredje hovedbolken i investeringsregnskapet. Nesten alt som har med videreutlån å gjøre er knyttet til startlån fra Husbanken. Samlet ble det lånt ut 67,1 mill. kroner. Dette var 30,3 mill. kroner lavere enn budsjett. Siste del av investeringsbudsjettet går på overføringer fra drift og avsetning og bruk av fond. Størst avvik fra budsjett på disse postene var avsetning til bundet investeringsfond. Der det var avsatt 17,3 mill. kroner av mottatte avdrag på startlån som kan lånes ut på nytt i 2024.

Balansen

Eiendeler var på 12,4 mrd. kroner ved utgangen av 2023. Eiendeler består av anleggsmidler og omløpsmidler og det er anleggsmidlene som er klart størst. Disse var på 11,0 mrd. kroner ved utgangen av året. Det er to store poster innenfor anleggsmidlene: Varige driftsmidler på 5,8 mrd. kroner og pensjonsmidler på 4,3 mrd. kroner.

Omløpsmidlene var på 1,4 mrd. kroner ved utgangen av 2023. Her er premieavvik og bankinnskudd de største postene. Særlig premieavvik har en stor økning og dobles fra 0,3 mrd. kroner til 0,6 mrd. kroner. Premieavviket er den pensjonspremien kommunen har betalt til pensjonskassene, men som ennå ikke er belastet i regnskapet. En stor økning i premieavvik gir derfor kommunen en utfordring med tanke på likviditet, og en stor økning i pensjonskostnadene i årene fremover.

På motsatt side av balansen er egenkapital og gjeld. Dette skal balansere eiendelene på 12,4 mrd. kroner. Her har vi tre hovedkategorier: egenkapital, langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld. Egenkapitalen var på 2,1 mrd. kroner ved utgangen av 2023.

Langsiktig gjeld er den klart største posten på denne siden av balansen, og utgjorde 9,4 mrd. kroner. Denne består av lån på 5,2 mrd. kroner og pensjonsforpliktelse på 4,2 mrd. kroner. Pensjonsforpliktelsen har økt med 0,7 mrd. kroner i løpet 2023.

Ubrukte lånemidler økte med 82 mill. kroner i 2023, og utgjorde 170,7 mill. kroner ved utgangen av året. Dette skyldes at fremdrift på investeringene ble vesentlig lavere enn budsjettert.

Økonomisk utvikling og stilling

Det er et krav i kommuneloven at det skal redegjøres for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske handlingsevnen blir ivaretatt over tid. Det er et grunnleggende, lovfestet krav at kommuner skal ivareta den økonomiske handleevnen over tid. Videre er kommunestyrene pålagt å vedta finansielle måltall som skal fungere som egne handlingsregler i budsjett og i økonomistyringen av kommunen.

Finansielle måltall

Det er vedtatt tre finansielle mål for Molde kommune som vi vil bli kommenter under. Målene skal sikre at kommunen kan håndtere økonomiske utfordringer på lang sikt. Sammen med realistiske planer vil de hjelpe oss å styre og utvikle kommunens tjenester og økonomi på en langsiktig og planmessig måte. De finansielle målene gjelder kun for Molde kommune og Molde eiendom KF, da de to andre foretakene finansierer seg selv og ikke er avhengig av kommunens inntekter og budsjettrammer. Derfor er de ikke inkludert i de finansielle målene våre.

Måltall for korrigert netto driftsresultat

Det langsiktige målet for korrigert netto driftsresultat i Molde kommune er 1,75 prosent av brutto driftsinntekter. Det er i tråd med nasjonale anbefaling og et resultat som er nødvendig for å opprettholde formuen over tid. De kortsiktige målene er vist i tabellen under.

Netto driftsresultat er det viktigste resultatmålet i kommuneregnskapet og blir brukt av teknisk beregningsutvalg for å si noe om sektorens samlede økonomiske stilling over tid. For å kunne si noe om resultatet for et enkelt år for en enkeltkommune, er det vanlig å korrigere for bruk og avsetning av bundne driftsfond. Korrigert netto driftsresultat viser dermed det resultatet som fritt kan benyttes enten til å finansiere investeringer eller som kan settes av til disposisjonsfond til fri bruk seinere.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Resultat	0,98 %	2,40 %	0,27 %	-2,45 %				
Mål		-0,49 %	0,00 %	0,10 %	0,25 %	0,75 %	1,25 %	1,75 %

Korrigert netto driftsresultat ble -2,46 prosent i 2023. Dette er vesentlig lavere enn både det kortsiktige målet på 0,1 prosent og det langsiktige målet på 1,75 prosent. Utviklingen de tre siste årene har vært klart negativ, med en nedgang fra +2,40 prosent i 2021 til -2,46 prosent i 2023. En nedgang på 4,86 prosentpoeng på to år. Dersom vi i 2023 skulle nådd det langsiktige målet om et resultat på 1,75 prosent, så skulle resultat vært 150,3 mill. kroner bedre enn det faktisk ble.

Måltall for disposisjonsfond

Det langsiktige målet er et disposisjonsfond på 5,0 prosent av brutto driftsinntekter. Dette fondet hjelper oss å håndtere uventede økninger i utgifter eller bortfall av inntekter. Hvis vi ikke har nok penger på dette fondet, vil det føre til at tjenestene vi tilbyr må reduseres ved uventede, negative endringer i våre inntekter eller utgifter. Derfor er det viktig for vår langsiktige planlegging og utvikling at vi har et tilstrekkelig stort fond til å håndtere midlertidige svingninger i inntekter og utgifter.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Resultat	5,57 %	7,39 %	7,20 %	3,8 %				
Mål		4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,75 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %

Disposisjonsfondet var på 3,8 prosent ved utgangen av 2023, dette er under både det kortsiktige målet på 4,5 prosent og det langsiktige målet på 5,0 prosent. Ved utgangen av 2023 er disposisjonsfondet redusert til 160,5 mill. kroner, i tillegg er det i Molde eiendom KF sitt regnskap et udekt merforbruk på 25,7 mill. kroner. Samlet for de to selskapene er det derfor 134,8 mill. kroner som er til disposisjon. Dette utgjør 3,8 prosent av brutto driftsinntekter. I 2024 er det vedtatt å bruke ytterligere 38,1 mill. kroner av fondet. Det vil da stå igjen 96,7 mill. kroner på fondet dersom alt annet går som budsjettert.

Måltall for gjeldsgrad

Gjeldsgraden måles som netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter ved utgangen av året (UB lånegjeld/brutto inntekt). Det langsiktige målet er at lånegjelden ikke skal overstige brutto driftsinntekter, det vil si maksimalt 100 prosent. Kommuner med høy gjeld har bundet opp en større del av sine årlige driftsinntekter til å dekke renter og avdrag, og er utsatt for høyere renterisiko.

	2020 *	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Resultat	116,59 %	116,67 %	117,25 %	110,0 %				
Mål		129,5 %	128,5 %	127,0 %	125,5 %	123,5 %	121,5 %	119,5 %

Gjeldsgraden er ved utgangen av 2023 på 110,0 prosent. Dette er en klar nedgang på 7,3 prosentpoeng fra 2022, og vi er vesentlig nærmere det langsiktige målet på 100 prosent.

Det er gledelig at gjeldsgraden er redusert, men det skyldes ikke at gjelden er redusert. Netto lånegjeld økte med 84,8 mill. kroner i 2023. Men sidene inntektene økte vesentlig mer med 292,9 mill. kroner (8,9 prosent), ble gjeldsgraden redusert i 2023. Høy prisvekst er ikke bra for norsk økonomi, og som kommune merker vi det gjennom økte renteutgifter og økte priser, med det gir også redusert gjeldsgrad grunnet økt inntekter.

Økonomisk handleevne over tid

Definisjonen på om en kommune har en bærekraftig økonomi eller ivaretar økonomiske handleevne over tid, er om kommunen kan videreføre sin nåværende tjenesteproduksjon innenfor de økonomiske rammene som forventes framover. Molde kommune har ikke økonomisk bærekraft eller ivaretar handleevnen over tid med resultatet fra 2023. Resultatet er negativt, og vi må bruke av disposisjonsfondet for dekke inn merforbruket (underskuddet).

For å vurdere handleevnen vår over tid er det ikke tilstrekkelig å bare se på resultatet, vi må se på hva som blir videreført fremover.

Ser vi på inntektssiden så ser vi en merinntekt på skatt og inntektsutjevning på 31 mill. kroner. Hadde skatteinntektene blitt som forutsatt av Stortinget ville resultatet blitt 31 mill. kroner lavere. I budsjettet for 2024 har vi lagt til grunn at skatteinntektene våre blir 20 mill. kroner høyere enn forutsatt i statsbudsjettet. Vi har altså allerede forskuttert for 2024 en merinntekt fra skatt og inntektsutjevning.

I 2023 mottok vi 171,9 mill. kroner i integreringstilskudd til bosetting av flyktninger, det har gjort det mulig å opprettholde tjenesteproduksjonen på flere områder i kommunen. I løpet 2023 er det bosatt 66 flyktninger i skolealder og 30 flyktninger i barnehagealder. Til tross for dette ble det total antall barn i skolealder uendret i 2023, mens antall barn i barnehagealder ble redusert med 19. Ifølge prognosene til SSB fra 2022 vil antall barn i barnehage- og skolealder reduseres med 1–2 skoleklasser hvert år fremover. År med bosetting av mange flyktninger, kan korrigere denne utviklingen. Ellers må vi redusere tjenesteproduksjonen vår tilsvarende nedgangen.

Videre viser utgiftssiden at vi har merforbruk i tjenesteproduksjonen. Både basisorganisasjonen og Molde eiendom KF har merforbruk i tjenesteproduksjonen i 2023. Det i seg selv betyr at vi må justere produksjonen fra nivået i 2023, særlig innenfor helse og omsorg. Det vil si redusert kvalitet eller omfang av tjenestene våre.

Til slutt har vi finansområdet. I 2021 hadde vi en gjennomsnittlig rente på 1,0 prosent. I 2022 økte denne til 1,9 prosent. I 2023 er denne økt til 3,8 prosent og i budsjett for 2024 er det forventet at vår gjennomsnittsrente øker til 4,2 prosent. Dette er den viktigste forklaringen til at vi har måttet redusere budsjettene til tjenesteproduksjonen de siste årene. Ifølge markedet er nå rentetoppen nådd, men det er ikke realistisk at vi kommer tilbake til nivåene vi hadde i 2021 og 2022 med det første.

Oppsummert har kommunen et stort omstillingsbehov, der vi bruker mer ressurser enn vi har. I 2025 kan omstillingsbehovet anslås til opp mot 120 mill. kroner for basisorganisasjonen og Molde eiendom KF. Når vi samtidig vet at vi skal omstille hele kommunen til å møte utfordringene som kommer med en aldrende befolkning, og mindre arbeidskraft tilgjengelig blir det krevende å oppnå økonomisk bærekraft. Molde kommune har et stort omstillingsbehov.

Vesentlige avvik

Driftsregnskap

Oppvekst, kultur og velferd

Sektor oppvekst, kultur og velferd hadde et mindreforbruk på 5,4 mill. kroner. Det er 38 enheter i sektoren, og av disse er det fem enheter som hadde vesentlig avvik fra budsjettet.

Fagavdeling skole fikk et mindreforbruk på 8,2 mill. kroner. Årsaken er hovedsakelig merinntekt fra skolefritidsordningen (SFO). Fra nasjonalt hold ble det innført gratis kjernetid i SFO. Som en konsekvens av lavere pris, ser vi at flere barn har benyttet seg av SFO og da fulltidstilbudet med betaling. I tillegg har enheten mindreforbruk knyttet til antall skoleplasser for fosterhjemsplasserte barn.

Kvam skole fikk et merforbruk på 4,4 mill. kroner som forklares i ekstra bemanning som følge av mange elever med rett til spesialundervisning og ekstra oppfølging. Også høyt sykefravær, i deler av året, har gitt merutgifter til vikarbruk.

Vågsetra barne- og ungdomsskole fikk et merforbruk på 9,4 mill. kroner. Merforbruket er knyttet til et for høyt antall faste årsverk, som økte gjennom 2023. Skolen har nå iverksatt en prosess for omorganisering og bemanningsjustering for å tilpasse driftsnivået til budsjettrammen.

Molde voksenopplæring fikk et mindreforbruk på 5,1 mill. kroner. En viktig årsak var norsktilskudd knyttet til bosetting av flyktninger ble større enn tilhørende utgifter i 2023.

Barnevernstjenesten fikk et mindreforbruk på 14,4 mill. kroner. Barnevernsreformen har gitt høyere kompensasjon enn de utgiftene barnevernstjenesten har hatt i 2023. Barnevern hadde også lavere utgifter til tiltak utenfor hjemmet enn budsjettert. Vakanser og høyere refusjoner er også medvirkende til mindreforbruket.

Helse og omsorg

Sektor for helse og omsorg hadde samlet et merforbruk på 101,2 mill. kroner i 2023. Dette er et vesentlig avvik og utgjør 10,6 prosent av sektorens ramme. Innad i sektoren er det også mange enheter som hver for seg har avvik som anses som vesentlige.

Bo- og habiliteringstjenester fikk et merforbruk på 71,7 mill. kroner. Avviket er i hovedsak knyttet til lønnsutgifter; både til faste stillinger, overtidslønn og tariffestede tillegg. Enheten har også hatt utgifter til vikarbyrå på 2,7 mill. kroner. Enhetens merforbruk i 2022 var på 52,2 mill. kroner og avviket har økt ytterligere i 2023 på grunn av vedtak om nye og endrede tjenestebehov. Rekrutteringsutfordringer og et høyt sykefravær bidrar også til merforbruket.

Kirkebakken omsorgssenter fikk et merforbruk på 7,8 mill. kroner. Pasienter som overføres fra helseforetaket med økt ressursbehov har ført til merforbruk av lønnsutgifter. Forsinket nedbemanning etter reduksjon av sykehjemsplasser har også bidratt til merforbruket.

Råkhaugen omsorgssenter fikk et merforbruk på 10,8 mill. kroner. Avviket er knyttet til sykehjemsdriften der pasienter med utfordrende demenssykdom har økt ressursbehovet. Spesielt har økt bemanning på natt og et høyt sykefravær bidratt til merforbruket.

Midsund omsorgsdistrikt fikk et merforbruk på 9,6 mill. kroner som er fordelt både på sykehjemsdriften og på hjemmebaserte tjenester. I hjemmetjenesten er det gitt flere og større tjenester etter økt behov. Enheten har store rekrutteringsutfordringer og har utgifter til vikarbyrå på 3,9 mill. kroner. I tillegg har et høyt sykefravær og vakante stillinger medført økte utgifter til overtidslønn og tariffestede tillegg.

Nesset omsorgsdistrikt fikk et merforbruk på 4,5 mill. kroner. Sykehjemsdriften har det største merforbruket med 2,5 mill. kroner. Avviket skyldes beboere med økt ressursbehov som har medført økte utgifter. Tjenester til hjemmeboende fikk et merforbruk på 1,7 mill. kroner. Her er det også økte lønnsutgifter på grunn av mangel på vikarer, samt merutgifter ved innlevering av fossile leasing-biler.

Helsetjenester fikk et merforbruk på 7,3 mill. kroner. Avviket er knyttet til legevakt og legetjenester som på grunn av rekrutteringsutfordringer har fått økte utgifter til kjøp av pasientlister, praksiskompensasjon og overtidslønn. Bruk av vikarbyrå har også bidratt til merforbruket.

Resultatområde kommunalsjef helse og omsorg hadde et mindreforbruk på 10,2 mill. kroner. Brukerbetaling fra sykehjemsdrift fikk en merinntekt på 11,9 mill. kroner. Det skyldes forsinket reduksjon av sykehjemsplasser, samt at færre plasser ble avviklet enn opprinnelig vedtatt. Utgifter til utskrivningsklare pasienter fikk et merforbruk på 7,5 mill. kroner. Videre bidro tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester og ufordelt budsjettpost til mindreforbruket.

Teknisk, plan og miljø

Sektor for teknisk, plan og miljø hadde et mindreforbruk på 6,4 mill. kroner i 2023.

Enheten samfunn og plan fikk et mindreforbruk på 4,3 mill. kroner som i hovedsak skyldes forsinkelse i arbeidet med områderegulering på Lundavang. Planarbeidet vil fortsette ut 2024.

Fellesområde og samarbeid som inngår i Molde kommune

Fellesområder og samarbeid som inngår i Molde kommune hadde samlet et mindreforbruk på 16,6 mill. kroner. Dette er et vesentlige avvik, og skyldes inntektsføring av 17,0 mill. kroner fra ordningen med tilskudd ressurskrevende tjenester. Inntektene vi får fra refusjonsordningen blir ført der utgiftene er. Det vil si innenfor helse og omsorgsektoren i utgangspunktet. Men denne refusjonen er knyttet til høyere pensjonsprosent, og er ikke ført som en utgift innenfor sektor for helse og omsorg. Denne delen av refusjonen er derfor inntektsført på fellesområdet i 2023.

Kommunale foretak

Molde eiendom KF hadde i 2023 et netto driftsresultat på -13,0 mill. kroner. De største avvikene i forhold til budsjett gjelder strøm og oppvarming, husleieutgifter til kontorlokaler og innleid snøbrøyting. Finansutgiftene knyttet til utleieboliger, som foretaket dekker selv, har økt med 6,3 mill. kroner fra 2022 til 2023.

Foretaket mottok i revidert budsjett 3,3 mill. kroner til å dekke inn merforbruk 2021. Siden foretaket gikk med merforbruk også i 2023 ble ikke merforbruket fra 2021 dekket inn. Reelt sett hadde foretaket derfor et merforbruk på 16,3 mill. kroner i 2023. Det akkumulerte merforbruket i foretaket er ved utgangen av 2023 på 25,7 mill. kroner. Det består av merforbruk 2021 på 3,3 mill. kroner, merforbruk 2022 på 9,3 mill. kroner og merforbruk 2023 på 13,0 mill. kroner.

Molde vann og avløp KF hadde i 2023 et netto driftsresultat på -16,5 mill. kroner og et merforbruk på 2,8 mill. kroner etter bruk av selvkostfond. Dette består av merforbruk på selvkostområde slam på 1,0 mill. kroner og et merforbruk på renter utenfor selvkost på 1,9 mill. kroner. Molde kommunestyre vedtok i sak PS-83/22 at fra og med regnskapsåret 2023 skulle reelle rentekostnader og renteinntekter innenfor vann- og avløpsområdet legges til regnskapet for foretaket. Kalkylerenten (som abonnentene skal betale) var i 2023 lavere enn den reelle renten (som foretaket betaler). Denne differansen utgjorde et merforbruk på 1,9 mill. kroner i 2023 og kan ikke finansieres av gebyrene. Som regel vil kalkylerenten ligge over reell rente (flytende rente).

Et merforbruk i et kommunalt foretak skal dekkes opp i regnskapet til foretaket året etter at merforbruket oppstod. Dersom foretaket ikke greier å dekke inn merforbruket må basisorganisasjonen overføre tilsvarende beløp til foretaket.

Investeringsregnskap

Under kommenteres de prosjekter der det er et mer eller mindreforbruk i forhold til budsjett på over 4,0 mill. kroner. Dette vurderes som et vesentlig avvik. I tillegg omtales de prosjektene der det er ført utgifter, uten at kommunestyret har bevilget ramme. Det er ikke lov å føre utgifter på investeringsprosjekt uten bevilgning fra kommunestyret.

Molde kommune

Prosjekter mer merforbruk

På prosjektet justeringsrett merverdiavgift er det et merforbruk på 20,6 mill. kroner, dette er teknisk avvik og skyldes endring i måten slike prosjekter blir ført på. Kommunen har vederlagsfritt overtatt infrastruktur fra utbyggere for 20,6 mill. kroner. Vi får drifts- og vedlikeholdsansvaret for infrastrukturen.

Prosjekter med mindreforbruk

Boligfelt Kringstad hadde et mindreforbruk på 27,3 mill. kroner i 2023. Dette skyldes at prosjektet kom senere i gang enn det som var skissert. Prosjektet forventes likevel å ferdigstilles i samsvar med tidsplanen i august 2026.

Gravplassutvidelse Røbekk hadde et mindreforbruk på 7,1 mill. kroner. Prosjektet landet på prosjektert kostnad og mindreforbruket skyldes ubenyttede marginer og reserver i prosjektet. Noen mer forventes å påløpe prosjektet i 2024 og 2025 knyttet til kontraktsforpliktelser i garantitiden.

Helseplattformen hadde et mindreforbruk på 5,8 mill. kroner i 2023. Systemet er ikke tatt i bruk ved fastlegekontor som opprinnelig planlagt, og det var lagt inn en usikkerhetsavsetning på investeringen på 4,6 mill. kroner som i liten grad ble benyttet.

Trafikksikring – Eikrem hadde et mindreforbruk på 7,0 mill. kroner. Tiltaket utføres av utbygger, men kommunen skal dekke en andel av utgiftene. Tiltakene ble påstartet høsten 2023, men kommunens andel blir ikke betalt før i 2024.

Tomtefeltet Årødalen industriområde nord hadde et mindreforbruk på 10,0 mill. kroner. Dette skyldes manglende kapasitet hos Molde vann og avløp KF.

Det ble lånt ut til sammen 67,1 mill. kroner i startlån i 2023. Dette var 30 mill. kroner mindre enn budsjettert. Økt rentenivå kan ha bidratt til redusert etterspørsel.

Prosjekter uten bevilgning

Det er ført utgifter på flere prosjekter uten bevilgning knyttet til tomter og infrastruktur i 2023. Størst er Boligfelt Hasleliåsen der det er belastet 2,2 mill. kroner i 2023. Dette er i all hovedsak byggelånsrenter, som belastes prosjektet fram til kommunen legger tomtene ut for salg. Totalrammen i dette prosjektet er nå overskredet med 4,9 mill. kroner.

Andre prosjekter er infrastrukturtiltak øvre Stormyra (0,2 mill. kroner), Skjevik industriområde (0,3 mill. kroner) og Årødalen industriområde (0,7 mill. kroner). De to første prosjektene var egentlig avsluttet i 2022, men det kom også kostnader i 2023. På

turveg Julneset er det brukt 0,5 mill. kroner uten bevilgning, her har kommunen også mottatt tilskudd slik at det ikke utgjør en netto kostnad for kommunen.

Det ble i 2023 kjøpt inn en bil til flyktningtjenesten, som enheten hadde tenkt å kjøpe i driftsbudsjettet. Et kjøretøy til 0,5 mill. kroner er en investering etter kommunale regnskapsregler, og måtte derfor belastes investering uten bevilgning.

Avvik knyttet til finansiering

Det var budsjettert med salg av tomter for til sammen 81,1 mill. kroner på ulike prosjekter i 2023, mens det bare ble solgt for 13,4 mill. kroner. Dette var særlig knyttet til tomtefeltene Elgsåslia og Hasleliåsen.

Molde eiendom KF

Prosjekter med mindreforbruk

Ny skole Årølia hadde et mindreforbruk på 4,0 mill. kroner i 2023. Dette skyldes noe forskyvning i prøvedriftsperiode, og at belastningen er forskjøvet fra 2023 til 2024.

Idrettens hus har et mindreforbruk på 6,4 mill. kroner i 2023. Det vil trolig også bli et mindreforbruk opp mot totalrammen.

Lokaler hjelpemiddelforvaltningen Bergmo har et mindreforbruk på 6,4 mill. kroner i 2023. Sluttfaktura fra totalentreprenør vil først komme i 2024. Det vil trolig bli et mindreforbruk også opp mot totalrammen i prosjektet.

Solceller på utleiebygg (ENOVA) har et mindreforbruk på 8,3 mill. kroner i 2023. Dette skyldes forsinkelser i forbindelse med utredning og klargjøring av tak før anbudsprosess, entreprise og montering av solcellepaneler.

Rammebevilgning – Anskaffelse og renovering av kommunale boliger har et mindreforbruk på 6,7 mill. kroner i 2023. Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen (99/22) at «anskaffelse av utleieboliger stanses inntil videre». I 2023 har det derfor ikke vært anskaffet boliger, midlene er brukt til renoveringsprosjekter. Noen av prosjektene ble ikke ferdigstilt i 2023 og sluttføres i 2024.

Vistdal utleieboliger har et mindreforbruk på 9,7 mill. kroner i 2023. Dette skyldes forsinket oppstart av prosjektet. Prosjektet ble sendt ut på anbud ved årsskiftet 2023/2024.

Rehabilitering kommunehuset Eidsvåg har et mindreforbruk på 8,0 mill. kroner. I 2023 ble prosjektet planlagt og kostnaden kalkulert. Resultatet viste behov for redusert omfang av innvendig ombygging for å kunne holde den økonomiske rammen for prosjektet. Dette har medført forsinket fremdrift.

Molde vann og avløp KF

Prosjekter med mindreforbruk

I Molde vann og avløp KF er det fra kommunestyret bevilget to prosjekter. Rammebevilgning vann, der det var et mindreforbruk på 33,7 mill. kroner, og rammebevilgning avløp, der det var et mindreforbruk på 21,9 mill. kroner. Avvikene er knyttet til vesentlig lavere framdrift enn budsjettert på en lang rekke prosjekter. De prosjektene med de største avvikene er basseng rentvann Otrøya (11,4 mill. kroner), separering og utskifting rør Kviltorpvegen (10,5 mill. kroner) og omlegging av kulvert Idrettsvegen (7,1 mill. kroner).

Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold

I budsjett for 2023 ble det vedtatt en handlingsdel med tiltak knyttet til de ulike målene i samfunnsplanen. Under følger en kort rapportering på disse tiltakene.

Molde er eit attraktivt samfunn i vekst - Noregs mest næringsvenlege kommune

Fortsette arbeidet med digital transformasjon i organisasjonen. Fokus på tjenesteutvikling og planprosesser vil ha hovedfokus

Den nye helse- og mestringsarenaen åpnet høsten 2023 på Bergmo, med det nyutviklede lager- og logistikksystemet «Påkobla hjelpemidler». Digitalisering av planarkivet har pågått for fullt i 2023 og hjelper oss til å levere digitale og bedre løsninger til innbyggerne. Digi Møre og Romsdal er et viktig nettverk i arbeidet med digital transformasjon i kommunene i Møre og Romsdal.

Gjennomføre planlegging i henhold til vedtatt planleggingsprogram for kommunen

I sak PS 79/21 vedtok hovedutvalget for TPNM en prioriteringsrekkefølge for kommunale reguleringsplaner. Prioriteringslisten, kalt Planleggingsprogrammet, har ikke vært til politisk behandling senere. Kommuneplanens arealdel 1, Molde vest som var satt som første prioritet er ikke startet på grunn av kapasitetsproblemer og manglende finansiering. Av prosjektene på listen har det i 2023 vært arbeidet med regulering av Lundavang og Stuevollen, Retiro, Banehaugen og Frænavegen/Lingedalen.

«Lokalisering og dimensjonering av institusjoner og botilbud». Ferdigstilles og danner grunnlag for endring av helse og omsorgstjenestene.

Rapporten ble ferdigstilt og presentert for kommunestyret høsten 2023.

Næringsplan vedtas 1. halvår 2023

Næringsplanen er forsinket i forhold til opprinnelig plan og vil bli ferdig i juni 2024.

Molde er eit grønt, smart og innovativt samfunn

Bygge ut ladeinfrastruktur ved kommunale bygg innenfor den økonomiske rammen som er bevilget.

Det ble i 2023 montert ladestasjoner ved Nesset helsehus, Nesset omsorgssenter, Kleive omsorgssenter og Bergmo omsorgssenter.

Starte transformasjonen til el-kjøretøy.

I 2023 ble det inngått innkjøpsordning for leasing av el-kjøretøy. Bilparken til kommunen vil dermed nå gå over fra fossil til el-bil etter hvert som ladeinfrastrukturen tillater det.

Fortsette utbyggingen av helse- og velferdsteknologi og ta i bruk alle muligheter dette gir. Det vil si at flere kan få nyte godt av tjenester fra Molde kommune.

I Molde helse- og mestringsarena er det nå mulig for brukere å teste helse- og velferdsteknologi. Det ble inngått intensjonsavtale med kommunene i Midt-Norge om fremtidig felles innkjøpsavtale for helse- og velferdsteknologi.

Følge opp tiltakene som er angitt i klimabudsjettet

Tiltakene i klimabudsjettet er fulgt opp gjennom tertialrapporteringer til kommunestyret og er omtalt i årsrapporten.

Fortsette arbeidet i regi av Smart Molde med å utfordre små og store problemstillinger for å løse «samfunnsfloken».

Smart Molde har i 2023 jobbet med mange store og små utfordringer og prosjekt. Blant annet Smart hjelpemiddelforvaltning, Innbyggerlaben Innom, sirkulærøkonomi i praksis (gjenbruk av møbler, Matvinn mm), Fremtidens mobilitet og Studentvennlig region.

Bruke Innbyggerlabben «Innom» til samhandling og dialog med innbyggere, næringsliv og frivillighet.

Det har vært arrangert 76 åpne møter på Innom i 2023. De har vært gjennomført av og i samarbeid med både Høyskolen i Molde, næringslivet, andre offentlige aktører, lag og organisasjoner og elever i videregående skoler.

Molde er eit inkluderande, trygt og mangfaldig samfunn

Etablere samarbeidsarenaer mellom innbyggere, næringsliv og kommunen (Kommune 3.0). Konkrete arenaer for arbeidstrening, og gjennom det få flere ut i arbeid.

Kommunen tar hvert år inn blant annet lærlinger, sommervikarer og ulike kandidater i arbeidstrening. Gjennom Helt-med prosjektet har flere personer med utviklingshemming, utviklingsforstyrrelser eller lærevansker også kommet i arbeid.

Molde kommune har berekraftig økonomi og tjenesteproduksjon

Videreutvikle Smart Molde og bruke sprintmetodikk til å løse små og større floker

Sprintmetodikken er benyttet i flere ulike prosjekter, blant annet etablering av tversektorielt boligkontor og digitale mestringskurs for pårørende innen rus og psykiatri.

Kvalitet- og internkontrollsystemet Compilo skal videreutvikles

Det er har vært arbeidet med kvalitet og internkontroll i 2023. Se egne rapportering på internkontroll.

Fortsette fokus på beredskapsarbeidet

Alle overordnede beredskapsplaner er oppdatert og tilgjengelig. Det har også i 2023 vært god bruk for beredskapen i forbindelse med uvær og skred. I tillegg til at det har vært gjennomført beredskapsøvelser.

Styrket fokus på økonomisk rapportering og gjennomføring av tiltak for å sikre en bærekraftig økonomi

Det har gjennom 2023 vært jobbet mye med omstilling og bemanningstilpasning til økonomiske rammene. Mange tiltak er iverksatt og har effekt, men særlig utfordringene innen helse og omsorg er fremdeles store.

Etablere virksomhetsstyringssystem

Det var i 2023 gjennomført konkurranse på økonomi- og personalssystem sammen med kommunene på Nordmøre, i Romsdal og store deler av Sunnmøre. Konkurransen ble avgjort i desember. Etablering av system for virksomhetsstyring måtte, av konkurransehensyn, vente til nytt økonomi- og personalsystem var avklart.

Arbeide videre med heltidskultur

Det arbeides både på system og individnivå med heltidskultur, der det blant annet testes ut ulike turnusløsninger. Samtidig kan målet om heltidskultur stå i konflikt med målet om økonomisk balanse.

Evaluere og evt. justere organiseringen i tråd med endrede behov i kommunen

Den administrative toppledelsen ble endret i juni 2023, og det ble gjennomført prosesser knyttet til påfølgende endringer i organisering av stab. I alle sektorer har det vært jobbet med å justere organiseringen for å bedre utnytte ressursene i organisasjonen.

Molde kommune er ein open organisasjon og ein attraktiv arbeidsgjevar

Vi skal gjennomføre ny 10-faktor undersøkelse og arbeide med tiltak for å bygge felles kultur i organisasjonen

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor ble gjennomført i desember 2022, og er fulgt opp i sektorer og enheter.

Vi skal arbeide for å redusere sykefraværet. Vi skal ha på plass et rapporteringssystem på ledernivå, og det settes i verk tiltak i de enheter som har sykefravær over måltall for enheten.

Det har gjennom året vært fokus på nærværsarbeid og sykefraværsoppfølging, gjennom blant annet programmet «en bedre dag på jobben». Sykefravær ble fra og med 2023 en del av tertialrapporteringene til kommunestyret.

Vi skal gjennomføre lederopplæring av enhetsledergruppen og definere lederopplæring på mellomledernivå.

Det ble i 2023 gjennomført lederutviklingsprogram for alle ledere i kommunen. Avdelingsledere i helse og omsorg fikk delegert økonomi- og personalansvar.

Vi skal ta i bruk Smart-teknologi og fortsette digitaliseringen for å effektivisere og få en mer spennende arbeidsdag

I 2023 har det vært jobbet videre med Store data-prosjektet. Det er etablert en dataplattform som på sikt vil kunne gi grunnlag for tjenesteutvikling, og nytteverdi for samfunnet.

Vi skal arbeide tverrfaglig i overordnede prosjekt, hensikten er å oppnå bedre tjenester, kjenne hverandre fagområder og utfordre dagens arbeidsmetodikk

Sektor helse og omsorg og sektor oppvekst, kultur og velferd har flere sektorovergripende utviklingsprosjekter. Blant annet barn og unges helsetjenester, «Sammen om barn og unges psykiske helse 6-12 år», velferdsteknologi for barn og unge og oppvekstreformen. Arenaer for samhandling og erfaringsutveksling mellom tjenester og mellom sektorer prioriteres. Det har også vært samarbeid med Høyskolen i Molde og Ungt entreprenørskap om helselogistikk i praksis.

Etikk og likestilling

Det er en forventning om at medarbeidere opptrer og utfører sine roller i tråd med Molde kommunes verdigrunnlag: vidsynt, inkluderende og samskapende. Det innebærer å ivareta kommunens omdømme ved å ha en høy etisk standard, samt ta et samfunnsansvar med hensyn til å sikre at alle blir behandlet likeverdig, enten de er ansatte, tjenestemottakere og innbyggere.

Høy etisk standard

Etiske regler har som formål å sikre en god etisk praksis og definere felles standarder for alle ansatte og folkevalgte i Molde kommune. Åpenhet og ærlighet skal prege kommunens virksomhet, og være grunnlaget for tillit mellom kolleger og i dialog med innbyggerne.

Etisk kvalitet på tjeneste- og myndighetsutøvelse er en forutsetning for at innbyggere og tjenestemottakere skal ha tillit til kommunen. De etiske reglene skal bygge opp under en positiv kultur der alle ansatte i Molde kommune er bevisst på dette og praktiserer det i sitt daglige arbeid. Alle har et selvstendig ansvar for at tjenestene utøves på en etisk forsvarlig måte.

Etikk er tema på lederopplæring. På enhetene har enhetslederne ansvar for å gå igjennom de etiske reglene med sine medarbeidere. Handlingene og valgene til alle som opptrer på vegne av Molde kommune, påvirker omdømmet. Evne til å håndtere vanskelige etiske problemstillinger og til å ta fornuftige valg, vil ha betydning for hvordan kommunen blir vurdert med hensyn til kvalitet på tjenestene. De etiske reglene skal være en veileder til å handle godt og forsvarlig i ulike situasjoner. Kommunen har rutiner for å melde, varsle om forhold som er uheldige, for å sikre at forbedringstiltak blir iverksatt ved behov.

Likestilling

Arbeidsgiver har fokus på å ivareta alle ansatte, og ta samfunnsansvar med hensyn til å behandle alle likeverdig uavhengig av funksjonsevne, kjønn, religion, politisk ståsted, seksuell orientering eller etnisk bakgrunn. Likebehandling og likeverd er viktige prinsipper i arbeidsgivers prosedyrer og retningslinjer. I rekrutteringsarbeidet er det, i tillegg til å vektlegge kvalifikasjonsprinsippet, bevissthet rundt å skape mangfold og en balansert sammensetning når det gjelder kjønn, alder, etnisitet og funksjonsevne. Innenfor de fleste tjenesteområder er det brukere med ulik bakgrunn, og for å ivareta disse brukerne har det vært viktig å rekruttere ansatte med ulik språkkompetanse og erfaring fra ulike kulturer.

I Molde kommune er menn i mindretall, og delvis fraværende på enkelte fagområder. Kvinneandelen er høy, noe som er typisk for kommunesektoren generelt. Det gjelder spesielt innenfor fagområdene oppvekst, og helse og omsorg. Det er overvekt av menn innenfor tekniske fagområder. Ved rekruttering er det en intensjon om å oppnå likevekt i kjønnsbalanse i arbeidsfellesskapene, og det underrepresenterte kjønnet blir foretrukket dersom to søkere har like kvalifikasjoner. I sektorene oppvekst, kultur og velferd og helse og omsorg er det rekrutteringsutfordringer. I disse sektorene har det de siste årene vært fokus på å øke andelen mannlige sysselsatte, samt øke kvinners gjennomsnittlige stillingsprosent.

Avlønning skal gjøres i henhold til ansvar og kompetansekrav i den aktuelle stilling, og etter HTA (hovedtariffavtalens) bestemmelser. Ved lønnsfastsetting og lønnsforhandlinger, tilstreber arbeidsgiver at det skal være likhet ved lik stilling, ansvar og kompetanse. Arbeidsgiver ser til at likestilling ivaretas gjennom lønnsfastsetting. Et lønnsutvalg ser at det ikke er utilsiktede skjevheter mellom grupper innad i enheter og på tvers av enheter. Det blir satt av en pott for å jevne ut skjevheter som må ha oppstått i løpet av året.

For Molde kommune totalt sett så er kvinneandelen på 75,2 prosent, en liten nedgang fra 2022. Med tanke på å oppnå en mer balansert kjønnssammensetning, er dette et steg i riktig retning. Sentraladministrasjonen har en høy kvinneandel med 75 prosent kvinner og 25 prosent menn. Andelen menn har gått litt ned det siste året. For oppvekst, kultur og velferd er kvinner overrepresentert. Her har kvinneandelen økt litt siste året. I helse og omsorg, hvor kvinner er overrepresentert, har andelen menn gått litt opp. I teknisk, plan og miljø er det overvekt av menn, men her har det vært en økning av kvinneandelen det siste året. Samarbeid som inngår i Molde kommune har en kvinneandel på 21,6 prosent i 2023, noe som er en liten økning fra 2022.

Andel kvinner	2021	2022	2023
Sentraladministrasjonen	76,5 %	74,1 %	75,0 %
Oppvekst, kultur og velferd	79,8 %	79,0 %	79,3 %
Helse og omsorg	82,0 %	82,2 %	81,6 %
Teknisk, plan og miljø	34,4 %	41,5 %	43,9 %
Samarbeid som inngår i Molde kommune	13,8 %	20,0 %	21,6 %
Samlet	**79,0 %**	**78,7 %**	**75,2 %**